

Επιγραφή ίασης Μάρκου Ιουλίου Απελλά

Αντώνης Α. Καβάγιας

Δρ. Παιδίατρος
Γραμματέας Εταιρείας Ιατρών Λογοτεχνών

Περίληψη:

Η επιγραφή (2ος μ.Χ.) ίασης του ασθενή Μάρκου Ιουλίου Απελλά προέρχεται από το Ασκληπιείο της Επιδαύρου. Την επιγραφή αυτή συνέταξε ο ίδιος ο ασθενής ως ένδειξη ευγνωμοσύνης προς τον Θεό.

Είναι από τις ελάχιστες που σώζονται ακέραιες. Στην επιγραφή αυτή έχουμε μια σημαντική μαρτυρία για τις χρησιμοποιούμενες θεραπευτικές μεθόδους στα Ασκληπιεία καθώς και νύξεις για την ακολουθητέα διαδικασία «μύησης» - προσέγγισης στις μεθόδους αυτές.

Η επιγραφή ευρίσκεται στο Μουσείο της Επιδαύρου. Χρονολογείται τον 2ο μ.Χ. αιώνα. Η μετάφρασή της πρωτοδημοσιεύτηκε το 1883. Αυτή η επιγραφή είναι μία από τις ελάχιστες σωζόμενες σε πλήρη μορφή, ενδεικτική του τρόπου θεραπείας και μύησης στα Ασκληπιεία.

Παραθέτουμε το αρχαίο κείμενο και τη μετάφραση, σε ορισμένα σημεία σχετικά ελεύθερη, καθώς και ορισμένες διευκρινιστικές σημειώσεις.

ΕΠΙ ΙΕΡΕΩΣ Π[ΟΠΛΙΟΥ] ΑΙΛ[ΙΟΥ] ΑΝΤΙΟΧΟΥ

Μ[ΑΡΚΟΣ] ΙΟΥΛΙΟΣ ΑΠΕΛΛΑΣ ΙΔΡΙΕΥΣ ΜΥΛΑΣΕΥΣ ΜΕΤΕΠΕΜΦΘΗΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΠΟΛΛΑΚΙΣ ΕΙΣ ΝΟΣΟΥΣ ΕΝΠΙΠΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΕΨΙΑΙΣ ΧΡΩΜΕΝΟΣ ΚΑΤΑ ΔΗ ΤΟΝ ΠΛΟΥΝ ΕΝ ΑΙΓΕΙΝΗ ΕΚΕΛΕΥΣΕΝ ΜΕ ΜΗ ΠΟΛΛΑ ΟΡΓΙΖΕΣΘΑΙ ΕΠΕΙ ΔΕ ΕΓΕΝΟΜΗΝ ΕΝ ΤΩ ΙΕΡΩ ΕΚΕΛΕΥΣΕΝ ΕΠΙ ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΣ ΣΥΝΚΑΛΥΨΑΣΘΑΙ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΕΝ ΑΙΣ ΟΜΒΡΟΙ ΕΓΕΝΟΝΤΟ ΤΥΡΟΝ ΚΑΙ ΑΡΤΟΝ ΠΡΟΛΑΒΕΙΝ ΣΕΛΕΙΝΑ ΜΕΤΑ ΘΡΙΔΑΚΟΣ ΑΥΤΟΝ ΔΙ ΑΥΤΟΥ ΛΟΥΣΘΑΙ ΔΡΟΜΩ ΓΥΜΝΑΣΕΣΘΑΙ ΚΙΤΡΙΟΥ ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΕΙΝ ΤΑ ΑΚΡΑ ΕΙΣ ΥΔΩΡ ΑΠΟΒΡΕΞΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑΙΣ ΑΚΟΑΙΣ ΕΝ ΒΑΛΑΝΕΙΩ ΠΡΟΣΤΡΙΒΕΣΘΑΙ ΤΩ ΤΟΙΧΩ ΠΕΡΙΠΑΤΩ ΧΡΗΣΘΑΙ ΥΠΕΡΩΩ ΑΙΩΡΑΙΣ ΑΦΗ ΠΗΛΩΣΑΣΘΑΙ ΑΝΥΠΟΔΗΤΟΝ ΠΕΡΙΠΑΤΕΙΝ ΠΡΙΝ ΕΝΒΗΝΑΙ ΕΝ ΤΩ ΒΑΛΑΝΕΙΩ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΡΜΟΝ ΥΔΩΡ ΟΙΝΟΝ ΠΕΡΙΧΕΑΣΘΑΙ ΜΟΝΟΝ ΛΟΥΣΑΣΘΑΙ ΚΑΙ ΑΤΤΙΚΗΝ ΔΟΥΝΑΙ ΤΩ ΒΑΛΑΝΕΙ ΚΟΙΝΗ ΟΥΣΑΙ ΑΣΚΛΗΠΙΩ ΗΠΙΟΝΗ ΕΛΕΥΣΕΙΝΑΙΣ ΓΑΛΑ ΜΕΤΑ ΜΕΛΙΤΟΣ

ΠΡΟΛΑΒΕΙΝ ΜΙΑ ΔΕ ΗΜΕΡΑ ΠΙΟΝΤΟΣ ΜΟΥ ΓΑΛΑ ΜΟΝΟΝ ΕΙΠΕΝ ΜΕΛΙ ΕΜΒΑΛΛΕΙΣ ΤΟ ΓΑΛΑ ΙΝΑ ΔΥΝΗΤΑΙ ΔΙΑΚΟΠΤΕΙΝ ΕΠΕΙ ΕΔΕΝΘΗΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΘΑΤΤΟΝ ΜΕ ΑΠΟΛΥΣΑΙΩ ΜΗ ΝΑΠΥΙ ΚΑΙ ΑΛΣΙΝ ΚΕΧΡΕΙΜΕΝΟΣ ΟΛΟΣ ΕΞΙΕΝΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΑΚΟΑΣ ΕΚ ΤΟΥ ΑΒΑΤΟΥ ΠΑΙΔΑΡΙΟΝ ΔΕ ΗΓΕΙΣΘΑΙ ΘΥΜΙΑΤΗΡΙΟΝ ΕΧΟΝ ΑΤΜΙΖΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΙΕΡΕΑ ΛΕΓΕΙΝ ΤΕ ΘΕΡΑΠΕΥΣΑΙ ΧΡΗ ΔΕ ΑΠΟΔΙΔΟΝΤΑΙ ΤΑ ΙΑΤΡΑ ΚΑΙ ΕΠΟΙΗΣΑ ΕΙΔΟΝ ΚΑΙ ΧΡΕΙΜΕΝΟΣ ΜΕΝ ΤΟΙΣ ΑΛΣΙ ΚΑΙ ΤΩ ΝΑΠΥΙ ΥΓΡΩ ΗΛΓΗΣΑ ΛΟΥΟΜΕΝΟΣ ΔΕ ΟΥΚ ΗΛΓΗΣΑ ΤΑΥΤΑ ΕΝ ΕΝΝΕΑ ΗΜΕΡΑΣ ΑΦ ΟΤΟΥ ΗΛΘΟΝ ΗΨΑΤΟ ΔΕ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ ΧΕΙΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ ΤΗ ΔΕ ΕΞΗΣ ΗΜΕΡΑ ΕΠΙΘΥΟΝΤΟΣ ΜΟΥ ΦΛΟΞ ΑΝΑΔΡΑΜΟΥΣΑ ΕΠΕΦΛΕΥΣΕ ΤΗΝ ΧΕΙΡΑ ΩΣ ΚΑΙ ΦΛΥΚΤΑΙΝΑΣ ΕΞΑΝΘΗΣΑΙ ΜΕΤ ΟΛΙΓΟΝ ΔΕ ΥΓΙΗΣ Η ΧΕΙΡ ΕΓΕΝΕΤΟ ΕΠΙΜΕΙΝΑΝΤΙ ΜΟΙ ΑΝΗΘΟΝ ΜΕΤ ΕΛΑΙΟΥ ΧΡΗΣΑΣΘΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΛΓΙΑΝ ΕΙΠΕΝ ΟΥ ΜΗΝ ΗΛΓΟΥΝ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΣΥΝΕΒΗ ΟΥΝ ΦΙΛΟΛΟΓΗΣΑΝΤΙ ΜΟΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΗΝ ΧΡΗΣΑΜΕΝΟΣ ΤΩ ΕΛΑΙΩ ΑΠΗΛΑΓΗΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΛΓΙΑΣ ΑΝΑΓΑΡΓΑΡΙΖΕΣΘΑΙ ΨΥΧΡΩ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΤΑΦΥΛΗΝ ΚΑΙ ΓΑΡ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ ΠΑΡΕΚΑΛΕΣΑ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΤΟ ΑΥΤΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΑΡΙΣΘΟΜΙΑ ΕΚΕΛΕΥΣΕΝ ΔΕ ΚΑΙ ΑΝΑΓΡΑΦΑΙ ΤΑΥΤΑ ΧΑΡΙΝ ΕΙΔΩΣ ΚΑΙ ΥΓΙΗΣ ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΑΠΗΛΛΑΓΗΝ

ΕΠΙ ΕΠΟΧΗΣ ΙΕΡΕΑ ΠΟΠΛΙΟΥ ΑΙΛΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΟΥ

(ΕΓΩ) Ο ΜΑΡΚΟΣ ΙΟΥΛΙΟΣ ΑΠΕΛΛΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΙΑΔΑ ΚΟΝΤΑ ΣΤΑ ΜΥΛΑΣΑ ΠΡΟΣΚΛΗΘΗΚΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΕΟ, ΔΙΟΤΙ ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ ΑΡΡΩΣΤΑΙΝΑ ΚΑΙ ΥΠΕΦΕΡΑ ΑΠΟ ΔΥΣΠΕΨΙΕΣ ΜΑΛΙΣΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΠΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΓΙΝΑ Ο ΘΕΟΣ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΕΞΟΡΓΙΖΟΜΑΙ ΠΟΛΥ ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΕΦΘΑΣΑ ΣΤΟ ΙΕΡΟ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ ΟΔΗΓΙΑ ΕΠΙ ΔΥΟ ΗΜΕΡΕΣ ΝΑ ΕΧΩ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΜΟΥ ΚΑΛΥΜΜΕΝΟ ΓΙΑΤΙ ΤΙΣ ΗΜΕΡΕΣ ΑΥΤΕΣ ΕΒΡΕΧΕ. ΜΟΥ ΕΙΠΕ ΝΑ ΤΡΩΩ ΤΥΡΙ ΚΑΙ ΨΩΜΙ ΣΕΛΙΝΟ ΚΑΙ ΜΑΡΟΥΛΙ, ΝΑ ΛΟΥΖΟΜΑΙ ΜΟΝΟΣ ΜΟΥ, ΝΑ ΤΡΕΧΩ, ΝΑ ΓΥΜΝΑΖΟΜΑΙ ΝΑ ΠΑΙΡΝΩ ΜΙΣΟ ΛΕΜΟΝΙ ΚΑΙ ΝΑ ΤΟ ΔΙΑΒΡΕΧΩ ΣΤΟ ΝΕΡΟ ΝΑ ΤΡΙΒΟΜΑΙ ΣΤΟΝ ΤΟΙΧΟ ΤΟΥ ΒΑΛΑΝΕΙΟΥ ΚΟΝΤΑ ΣΤΙΣ ΑΚΟΕΣ ΝΑ ΚΑΝΩ ΠΕΡΙΠΑΤΟ ΣΤΗΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟΑ, ΝΑ ΚΑΝΩ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΙΩΡΗΣΗΣ ΝΑ ΑΛΕΙΒΟΜΑΙ ΜΕ ΛΑΣΠΗ, ΝΑ ΠΕΡΙΧΥΝΟΜΑΙ ΜΕ ΚΡΑΣΙ, ΜΟΝΟΣ ΜΟΥ ΝΑ ΚΑΝΩ ΛΟΥΤΡΟ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΝΩ ΜΙΑ ΑΤΤΙΚΗ (ΔΡΑΧΜΗ) ΣΤΟΝ ΥΠΗΡΕΤΗ ΤΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ, ΝΑ ΘΥΣΙΑΖΩ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΟΝ ΑΣΚΛΗΠΙΟ, ΤΗΝ ΗΠΙΟΝΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΛΕΥΣΙΝΙΕΣ ΘΕΕΣ.

ΝΑ ΠΙΩ ΓΑΛΑ ΜΕ ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΠΟΥ ΗΠΙΑ ΜΟΝΟ ΓΑΛΑ ΜΟΥ ΕΙΠΕ ΒΑΛΕ ΚΑΙ ΜΕΛΙ ΣΤΟ ΓΑΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙ ΝΑ ΔΙΑΣΠΑΣΕΙ ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΠΡΟΣΕΥΧΗΘΗΚΑ ΣΤΟ ΘΕΟ ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΑ ΝΑ ΜΕ ΓΙΑΤΡΕΨΕΙ ΕΙΔΑ ΛΕΕΙ ΟΤΙ ΠΕΡΠΑΤΟΥΣΑ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΑΒΑΤΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΚΟΕΣ ΑΛΕΙΜΕΝΟΣ ΜΕ ΣΙΝΑΠΙ ΚΑΙ ΑΛΑΤΙ ΚΑΙ ΜΕ ΟΔΗΓΟΥΣΕ ΕΝΑ ΑΓΟΡΑΚΙ ΠΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣΕ ΘΥΜΙΑΤΗΡΙ ΠΟΥ ΚΑΠΝΙΖΕ ΚΑΙ Ο ΙΕΡΕΑΣ ΜΟΥ ΕΙΠΕ ΕΧΕΙΣ ΘΕΡΑΠΕΥΘΕΙ, ΑΛΛΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΛΗΡΩΣΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΟΙΒΗ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ ΚΑΙ ΕΚΑΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙ

ΑΥΤΑ ΠΟΥ ΕΙΔΑ ΚΑΙ ΟΤΑΝ ΑΛΕΙΦΤΗΚΑ ΜΕ ΤΟ ΥΓΡΟ ΣΙΝΑΠΙ ΚΑΙ ΤΟ ΑΛΑΤΙ ΜΕ ΕΠΙΑΣΕ ΠΟΝΟΣ, ΟΤΑΝ ΟΜΩΣ ΠΛΥΘΗΚΑ ΜΟΥ ΠΕΡΑΣΕ. ΑΥΤΑ ΟΛΑ ΜΕΣΑ ΣΕ ΕΝΝΕΑ ΗΜΕΡΕΣ ΑΠΟ ΤΟΤΕ ΠΟΥ ΗΡΘΑ Ο ΘΕΟΣ ΜΕ ΑΓΓΙΞΕ ΣΤΟ ΔΕΞΙΟ ΜΟΥ ΧΕΡΙ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΤΗΘΟΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΗΜΕΡΑ ΚΑΘΩΣ ΕΚΑΝΑ ΘΥΣΙΑ, Η ΦΛΟΓΑ ΑΝΑΠΗΔΗΣΕ ΚΑΙ ΜΟΥ ΕΚΑΨΕ ΤΟ ΧΕΡΙ ΚΑΙ ΕΒΓΑΛΑ ΦΛΥΚΤΑΙΝΕΣ ΟΜΩΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΛΙΓΟ ΤΟ ΧΕΡΙ ΜΟΥ ΓΙΑΤΡΕΥΤΗΚΕ

ΚΑΘΩΣ ΕΠΕΜΕΙΝΑ, ΜΟΥ ΕΙΠΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΝΟΚΕΦΑΛΟ ΝΑ ΠΑΙΡΝΩ ΑΝΗΘΟ ΜΕ ΛΑΔΙ ΔΕΝ ΠΟΝΟΥΣΕ ΣΥΝΗΘΩΣ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΑΛΛΑ ΕΠΕΙΔΗ ΕΙΧΑ ΜΕΛΕΤΗΣΕΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ (ΚΕΙΜΕΝΑ) ΒΑΡΥΝΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΜΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΟ ΛΑΔΙ ΑΠΑΛΛΑΧΤΗΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΑΛΓΙΑ ΜΟΥ ΕΙΠΕ ΕΠΙΣΗΣ ΝΑ ΚΑΝΩ ΓΑΡΓΑΡΕΣ ΜΕ ΚΡΥΟ ΝΕΡΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΦΥΛΗ (ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΙΣΚΟΥ) ΜΟΥ ΚΑΙ ΓΙ' ΑΥΤΟ ΠΑΡΑΚΑΛΕΣΑ ΤΟ ΘΕΟ ΚΑΙ ΤΟ ΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΜΥΓΔΑΛΕΣ ΜΟΥ (Ο ΘΕΟΣ) ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ ΤΕΛΟΣ ΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΓΡΑΨΩ ΟΛΑ ΑΥΤΑ. ΑΝΑΧΩΡΗΣΑ ΓΕΜΑΤΟΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΚΕΡΔΙΖΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΜΟΥ

Σημειώσεις

Ασκληπιεία:

Ιερά του Ασκληπιού στα οποία προσέρχονταν οι πάσχοντες για να θεραπευθούν υπό του θεού διά μέσου του ιερέως του.

Δεν είναι γνωστό πότε πρωτολειτούργησαν. Πιθανολογείται τον 6ο αι. π.Χ. Τα Ασκληπιεία καταργήθηκαν το 453 μ.Χ. επί εποχής του Αυτοκράτορα του Βυζάντιου Μαρκιανό.

Υπήρχαν σε διάφορα μέρη του Ελλαδικού χώρου και αργότερα στα Ρωμαϊκά χρόνια Ασκληπιεία ιδρύθηκαν στην Κυρήνη, τη Ρώμη και τη Θράκη.

Περίφημο υπήρξε το Ασκληπιείο της Επιδαύρου.

Ιδριάδα:

πόλη της Μ. Ασίας κοντά στα Μύλασα

Μύλασα Καρίας:

το σημαντικότερο θρησκευτικό κέντρο της Καρίας στα ΝΔ παράλια της Μ. Ασίας. Σήμερα ονομάζεται Μέλες ή Μίλας

Βαλανείο:

λουτρό, ασάμινθος λατ. Balneae

Βαλανεύς:

ο υπηρέτης των λουτρών

Ακόη, ακόαι:

θέρμες, δεξαμενές, υδραγωγεία, κτίριο με δεξαμενή <Λόγω της ροής του νερού εντύπωση ακοής φωνών>

ακόη= τόπος όπου ακουγόνταν υπερφυσικές φωνές
και μετέπειτα έτσι ονομάσθηκαν τα ρωμαϊκά λουτρά:
Ascluae στη λατινική γλώσσα

Summary

The epigraphy (second century a.C.) of patient Marcus Julius Apella comes from Asclepieio at Epidaurus.

The epigraphy written by the patient himself as sign of gratitude to God.

It is one of the few epigraphs that remains intact.

One of the few surviving intact. In this inscription we have a significant martyria for the therapies in Asclepieia as well as hints on the procedure of “myisis” – approach in these methods.